[2025] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 59: 2025 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 93

ਸਦਾਸ਼ਿਵ ਧੋਂਡੀਰਾਮ ਪਾਟਿਲ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ

(2017 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1718)

09 ਜਨਵਰੀ 2025

[ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਆਰ. ਮਹਾਦੇਵਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਪਿੰਡ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸਿਰਲੇਖ†

ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 – ਧਾਰਾ 25, 106 – ਵਾਧੂ ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ - ਸਵੀਕਾਰਤਾ - ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਧੂ ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ, ਜੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਿੰਡ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ - ਸਹੀ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਪਿੰਡ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 25 ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵੀ ਮੁਫਤ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਲਚ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਆਦਿ ਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ

ਸਦਾਸ਼ਿਵ ਧੋਂਡੀਰਾਮ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ

ਇਹ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ - ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੰਚ ਗਵਾਹ ਮੁਕਰ ਗਏ ਹਨ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਈ.ਓ. ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਖੋਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਮਕਸਦ ਇਸ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ - ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ - ਸਬੂਤ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਬੋਝ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 106 ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥ ਰੱਖਣੇ ਪੈਣਗੇ - ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 106 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟ ਸਕਦਾ - ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ - ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 – ਐਸ.ਐਸ.302, 201 [ਪਾਰਸ 27, 31, 36-38, 42, 47-49, 50-51, 55, 56, 58]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਪੁੱਤਰ ਹੀਰਮਨ ਮੋਹਰਲੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2009) ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਜਰਨਲ 3816; *ਸੀ.ਕੇ. ਰਵਿੰਦਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ* **[1999] ਪੂਰਕ 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 140: ਏ.ਆਈ.ਆਰ 2000 ਐਸਸੀ 369;** *ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ* **(1999) ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਜਰਨਲ 3763;** *ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ* **(1995) ਪੂਰਕ 4 ਐਸਸੀਸੀ 259 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872; ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860; ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਲੇਜ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1967

ਕੀਵਰਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਵਾਧੂ ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ; ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਕੋਲ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ; ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ, ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਪੰਚ ਗਵਾਹ; ਮਕਸਦ।

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2017 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1718

1994 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰਬਰ 70 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 03.07.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਸਚਿਨ ਪਾਟਿਲ, ਜੀਓ ਜੋਸਫ, ਰਿਸ਼ਵੀ ਮੁਹੰਮਦ, ਰਿਸ਼ਭ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਅਨਿਰੁਧ ਜੋਸ਼ੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸਿਧਾਰਥ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਆਦਿੱਤਿਆ ਅਨਿਰੁਧ ਪਾਂਡੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼

ਆਰਡਰ

1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 3-7-2015 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 70/94 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 48/91 ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਦੇ 13-7-1993 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 201 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਆਈਪੀਸੀ")

2. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਤਾ ਨਾਮ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਇੱਥੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਅਚਾਨਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਿਆ।

3. ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਮਾਮਾ ਯਸ਼ਵੰਤ ਗਣਪਤੀ ਪਾਟਿਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ 5) ਪਿੰਡ ਪੁਲਸ ਪਟਿਆਲ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਵਸੰਤ ਦੱਤੂ ਭੋਸਲੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਭਤੀਜੀ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

4. ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 20-10-1990 ਨੂੰ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 9.30 ਵਜੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਭਤੀਜੀ ਲਤਾ ਲਾਪਤਾ ਹੈ।

5. ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਘਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਪਈ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਭਰਾ ਮਧੂਕਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਲਕਸ਼ਮੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 4) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਮੰਗਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ 3) ਵੀ ਉਸੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਸਨ।

6. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

7. ਇਹ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੋਜ ਪੰਚਨਾਮਾ ਰਾਹੀਂ ਲੱਭੀ ਗਈ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

9. ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

10. ਕੇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਹੋ ਗਿਆ।

11. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20.02.1993 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"ਚਾਰਜ

ਆਈ, ਵੀ.ਬੀ. ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਚੌਥਾ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਦਾਸ਼ਿਵ ਧੋਂਡੀਰਾਮ ਪਾਟਿਲ, ਉਮਰ -33 ਸਾਲ, ਤਕਲੀ, ਤਾਲ ਦੇ ਵਸਨੀਕ। ਸ਼ਿਰੋਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ :-

ਜਿਸ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ 25.10.1990 ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਬ 1.00 ਵਜੇ ਮੌਜੇ ਸੈਨਿਕ ਤਕਲੀ, ਤਾਲ ਵਿਖੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਰੋਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੋਊ ਲਤਾ ਸਦਾਸ਼ਿਵ ਪਾਟਿਲ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦਬਾ ਕੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ।

ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤਾਰੀਖ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦਬਾ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲਾ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੋਰੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ (ਆਈਐਸਓ) ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਅਨਾਜ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ।

ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਅੱਜ ਇਹ 20 ਫਰਵਰੀ, 1993 ਦਾ ਦਿਨ ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੈ।

(ਵੀ.ਬੀ.ਦੇਸ਼ਮੁਖ),
ਚੌਥੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ,

ਕੋਲਹਾਪੁਰ..

12. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ:

1. ਸ਼੍ਰੀ ਯਸ਼ਵੰਤ ਗੋਵਿੰਦ ਚਵਾਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 13
2. ਸ਼੍ਰੀ ਵਸੰਤ ਦੱਤੂ ਭੋਸਲੇ (ਪਾਟਿਲ) ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 16
3. ਮਿਸ ਮੰਗਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 19
4. ਮਧੂਕਰ ਪਾਟਿਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 20
5. ਸ਼੍ਰੀ ਯਸ਼ਵੰਤ ਗਣਪਤੀ ਪਾਟਿਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 21 6. ਸ਼੍ਰੀ ਯਮਨੱਪਾ ਭੀਮਰਾਓ ਮੁਰਲੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 22
7. ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਾਮ ਮਾਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 24
8. ਡਾ. ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਲਕਸ਼ਮਣ ਪਵਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 32

13. ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

1. ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 17)

2. ਜਾਂਚ ਪੰਚਨਾਮਾ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 8)

3. ਸਪਾਟ ਪੰਚਨਾਮਾ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 10)

4. ਪੰਚਨਾਮਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰੋ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 11)
5. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਮੈਮੋਰੰਡਮ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 14)
6. ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦਾ ਜ਼ਬਤ ਪੰਚਨਾਮਾ, ਧਾਰਾ ਨੰਬਰ 1 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 15)
7. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਪੰਚਨਾਮਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 12)
8. ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮੈਮੋਰੰਡਮ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 33)

9. ਐਡਵਾਂਸ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 9)

10. ਸੱਤ ਫੋਟੋਆਂ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 37 ਤੋਂ 43)

14. ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਬੰਦ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਅਗਲਾ ਬਿਆਨ - ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

15. ਅਗਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ:

ਪ੍ਰ.75 ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

ਜਵਾਬ: ਮੈਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ
ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਤਹਿਤ

ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਸ਼ਿਰੋਲ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਣੇ ਦਾ ਚੇਲਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ੬ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸੌਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਰੋਲ ਵਿਖੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਮੈਂ ਤਕਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਲੇਸ਼ਵਰ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੌਂਦਾ ਹਾਂ। ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਘਰੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਤੋਂ 2-3 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਸ਼ਿਰੋਲ ਵਿਖੇ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵੀਰਵਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਘਰੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਮੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਮੈਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

16. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ

ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

17. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ - ਇੱਥੇ (ਪੀਡਬਲਯੂ 2), ਯਾਨੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਦੀ ਭਾਬੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 4) - ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ।

18. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮਧੂਕਰ (ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਭਰਾ) ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

19. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੁਆਰਾ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

20. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦੀ ਬਰਾਡ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

21. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

22. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

23. ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

24. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਚਿਨ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਰੁਧ ਜੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

25. ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰਾ ਕੇਸ ਸਥਿਤੀਗਤ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਚਾਰ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

(i) 29-10-1990 ਨੂੰ (ਪੀਡਬਲਯੂ 2) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ

(ii) ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ, ਅਰਥਾਤ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ;

(iii) ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ;

(iv) ਘਟਨਾ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ।

26. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਦਿਆਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾ ਦਿੱਤਾ - ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ।

27. ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਇੱਥੇ, ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੁਝ ਵੱਖਰੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਿਰਾ (1999) ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਜਰਨਲ 3763 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ।

28. ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਲੇਜ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

29. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

13. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਲੇਜ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"(1) ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫੜੇਗਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੜੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

14. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਲੇਜ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਤੁਰੰਤ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਗੁਆਂਢ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਏਗੀ, ਜੋ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਗੇ, ਅਤੇ

ਇਸ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਓ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਤੁਰੰਤ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦੇਵੇ। 15 ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਲੇਜ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"(1) ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ, ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਲੁਕੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖੇਗਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇਗਾ ਕਿ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਰਿਹਾਇਸ਼-ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੌਕੇ ਦੇ ਕੋਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਾ ਲਈ ਜਾਵੇ।

(2) ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪਿੱਛਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

16. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਲੇਜ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1967 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫੜਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ. ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕਾਡਰ ਦੇ ਜੱਜ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ।

17. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਲੇਜ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1967 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਦਰਸ਼ਕ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਉਹ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

18. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ। ਪਹਿਲਾ, ਮਹਾਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਭੀਮ (1894) ਆਈਐਲਆਰ 17 ਬੋਮ 485 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਵਿਸਤਾਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸ਼ੇਬੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 1978 ਕ੍ਰਿ ਐਲਜੇ 891 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤਾਰਾ ਨਾਰਾਇਣ ਸ਼ੇਬੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਪੰਨਾ 895 ਤੇ):

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਰਾਏ 'ਚ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਸ ਪਾਟਿਲ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। 1893 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਭੀਮ (1894) ਆਈਐਲਆਰ 17 ਬੋਮ 485 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਖਤ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਲਕਿ ਇਸਦੇ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹੈ।

19. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਗਵਾਹੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਇਸ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

30. ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ, ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ (2009) ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਜਰਨਲ 3816 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਪੁੱਤਰ ਹੀਰਮਨ ਮੋਹੁਰਲੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ" ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਿੰਡ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

31. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪੂਰਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

> "18. ਜੰਗਲਾਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਕੁਝ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬੂਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਕਟ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੁਝ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫਰਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਸ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਕਰੇਗਾ। ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲਾ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਥਾਣੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ।

ਉੱਥੇ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀਮਤ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ/ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਥਾਮ ਕਾਰਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਲੇਜ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

19. ਬਡਕੂ ਜੋਤੀ ਸਾਵੰਤ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XIV ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 78 (3) ਅਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕੇ। ਪਰ ਉੱਥੇ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਲਟ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

20. ਜ਼ਾਬਤੇ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੋਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ / ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਰਤੱਵ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਵਿਲੇਜ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ "ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਆਮ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਤੋਂ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਕੋਲ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਫੜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਚੈਪਟਰ XII। ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ

ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਲੇਜ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (ਆਈ) ਅਧੀਨ ਮਿਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਜਾਂਚ, ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਫੜਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਰਤੱਵ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਤੱਵ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਸ ਸਰੋਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋ ਮੋਡੋ ਅਤੇ ਐਕਟੀਓ ਕੁਏਲੀਬੇਟ ਇਟ ਸੁਈਆ ਦੁਆਰਾ. ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਸਾਰੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਰੋਕ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ।

21. ਸਾਡੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਲੇਜ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1967 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 'ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ' ਨਹੀਂ ਹੈ।

32. ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਦਿਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

33. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਭਾਵ 1993 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ - ਇੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੁਆਰਾ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

34. ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ, ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਲਟ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ?

35. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 1993 ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 2009 ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 1993 ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

36. ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 - ਵਸੰਤ ਦੱਤੂ ਭੋਸਲੇ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੂ ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

37. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਜਿਹਾ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਲਚ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਆਦਿ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

38. ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਦਿਖਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹੇ ਗਏ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ - ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।

39. ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

40. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਸੀ.ਕੇ. ਰਵਿੰਦਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ" ਏਆਈਆਰ 2000 ਐਸਸੀ 369 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਯਕੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਜੇ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਵੈਇੱਛਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

41. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ" (1995) ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ 4 ਐਸਸੀਸੀ 259 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਸ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗੀ

42. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੁਲਿਸ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

43. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਟੁਕੜੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

44. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ - ਇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਹਥਿਆਰ, ਯਾਨੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਲੁਕਾਈ ਸੀ।

45. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੰਚਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗਿਆ - ਇੱਥੇ

46. ਉਹ ਥਾਂ ਉਹ ਘਰ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਘਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਪਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

47. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਖੋਜ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ।
48. ਜੇ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਖੋਜ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਓ. ਤੋਂ ਪੰਚਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
49. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੰਚ ਗਵਾਹ ਮੁਕਰ ਗਏ ਹਨ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਜੇ ਇਹ ਖੋਜ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
50. ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਓ. ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਖੋਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
51. ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਮਕਸਦ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਮਕਸਦ ਦੋਧਾਰੀ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਆਧਾਰ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਕਤਲ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ। ਮਨੋਰਥ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
52. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ।

53. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਘਰ ਤੋਂ ਹੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ।

54. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ।

55. ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ। ਸਬੂਤ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬੋਝ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ 'ਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੦੬ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥ ਰੱਖਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟ ਸਕਦਾ।

56. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

57. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

58. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

59. ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

†ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੈੱਡਨੋਟਸ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016